

Sajtóközlemény

Luxembourg, 2022. július 6.

A Számvevőszék megkérdőjelezi az uniós közösségvezérelt helyi fejlesztési megközelítés eredményességét

Az 1991 óta létező LEADER – az Európai Unió részvételen alapuló, alulról építkező vidékfejlesztési politikai koncepciója – elősegítette a helyi szerepvállalást. A módszer azonban drága és jóváhagyási eljárásai lassúak. Első vonatkozó ellenőrzése után több mint egy évtizeddel az Európai Számvevőszék ismét különjelentést tett közzé a témáról, amelyben arra a következtetésre jut, hogy kevés bizonyíték támasztja alá, hogy a LEADER-megközelítés előnyei meghaladnák az annak kapcsán felmerülő költségeket és kockázatokat.

Az Unió vidéki, városi és tengerparti területeken végrehajtott projektek esetében alkalmazza a LEADER-megközelítést (azaz közösségvezérelt helyi fejlesztési koncepciót), amelyre a 2014–2020-as időszakban legfeljebb 9,2 milliárd euró összegű finanszírozást helyezett kilátásba. Ez a megközelítés azt igyekszik kihasználni, hogy a helyi közösségek jelentős szakértelemmel és tapasztalattal rendelkeznek saját fejlesztési szükségleteik meghatározásához. A helyi akciócsoportok kulcsszerepet játszanak ebben a folyamatban: hozzájárulnak a helyi fejlesztési stratégiák kialakításához, és ők felelősek a helyi szükségletek kielégítését célzó projektek elindításáért és finanszírozásáért. Bár papíron a LEADER jól mutat, fel kell tenni a kérdést, hogy a gyakorlatban is megállja-e a helyét.

„A LEADER-megközelítést azzal a dicséretes céllal hozták létre, hogy az uniós vidéki térségek fejlesztése érdekében elősegítse a helyi szerepvállalást és felelősségvállalást – jelentette ki Eva Lindström, az ellenőrzésért felelős számvevőszéki tag. – Ez többletköltségekkel és -kockázatokkal jár, amelyek indokoltnak tekinthetők, ha a megközelítés többletelőnyöket biztosít a más típusú uniós kiadási programokhoz képest. Sajnos nem találtunk kézzelfogható bizonyítékot arra, hogy ez így lenne: sok általunk vizsgált projektet más uniós alapokból is lehetett volna finanszírozni, mégpedig alacsonyabb költséggel.”

A számvevők elismerik, hogy a LEADER általában segíti a helyi szerepvállalást. A helyi akciócsoportok azonban gyakran nem reprezentatívak, a nők és a fiatalok alig képviseltetik bennük magukat. Részvételen alapuló megközelítése miatt a LEADER magas adminisztratív és működési költségekkel jár. Ezekre többek közt a helyi közösség bevonásához és a pályázók

E sajtóközlemény célja, hogy összefoglalót nyújtson az Európai Számvevőszék által elfogadott különjelentésről. A jelentés teljes szövege letölthető a Számvevőszék honlapján (eca.europa.eu).

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

támogatásának finanszírozásához van szükség, de az adminisztratív követelmények is jelentősebbek, mint a hagyományos kiadási programok esetében. Az Európai Bizottság szerint ezek a költségek 2020 végéig összességében meghaladták az egymilliárd eurót, ami az összes kiadás egynegyedének felel meg. Az akár nyolc szakaszból álló projektpályázati és -jövőhagyási eljárások a számvevők szerint továbbra is túl bonyolultak és nehézkesek. Talán ennek tudható be, hogy a tagállamok csak a projektek 39%-át fizették ki, egy tagállam (Szlovákia) pedig egyetlen projektet sem finanszírozott.

Jelentésükben a számvevők a finanszírozás felhasználására is felhívják a figyelmet. Néhány uniós ország (például Németország) olyan projektek finanszírozására használta fel a LEADER-forrásokat, vagyis a közösségvezérelt helyi fejlesztési finanszírozást, amelyek jellemzően a nemzeti, regionális vagy önkormányzati hatóságok jogszabályi kötelezettségei közé tartoznak (például a települések úthálózata és közvilágítása, óvodák). Emellett egyes támogatásban részesülő projekteket – például traktorbeszerzés gazdálkodók számára – más vidékfejlesztési intézkedések, illetve egyéb uniós kiadási programok keretében jobban és célzottabban lehetne támogatni.

Összességében a számvevők arra a következtetésre jutottak, hogy kevés bizonyíték van arra, hogy a LEADER többletelőnyei indokolnák az egyéb finanszírozástípusokhoz viszonyított többletköltségeit. Az Európai Bizottság jelenleg vizsgálja a LEADER relevanciáját, eredményességét, hatékonyságát, koherenciáját és hozzáadott értékét. Ez az értékelés azonban leghamarabb jövőre fog megjelenni. Tekintettel a megközelítés többletköltségeire és -kockázataira, valamint arra, hogy még mindig nem bizonyították előnyeit, az uniós számvevők szerint érdemes lenne alapos és mélyreható értékelést készíteni a LEADER-megközelítésről és általában a közösségvezérelt helyi fejlesztésen alapuló koncepcióról.

Háttér-információk

A 2014–2020-as időszakban a LEADER-t kötelező volt beépíteni minden vidékfejlesztési programba. Az uniós jog arra kötelezte az uniós tagállamokat (Horvátország kivételével), hogy vidékfejlesztési finanszírozásuk legalább 5%-át a LEADER-re fordítsák.

„A LEADER és a közösségvezérelt helyi fejlesztés segíti a helyi szerepvállalást, de egyéb előnyökre továbbra sincs elegendő bizonyíték” című, 10/2022. sz. számvevőszéki különjelentés elérhető a Számvevőszék honlapján (eca.europa.eu).

Ellenőrzésünk „A Leader-megközelítés a vidékfejlesztés gyakorlatában” című, 2010-ben közzétett különjelentésünkre épül.

Különjelentéseit a Számvevőszék bemutatja az Európai Parlamentnek és az Európai Unió Tanácsának, valamint az egyéb érdekelt feleknek, többek között a nemzeti parlamenteknek, az ágazati szereplőknek és a civil társadalom képviselőinek. A jelentéseiben megfogalmazott ajánlások döntő többsége a gyakorlatban végrehajtásra kerül.

A sajtó rendelkezésére áll:

A Számvevőszék sajtóirodája: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – M: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547